

ضرورت اعمال مدیریت زیست محیطی در تفرجگاههای شمال شهر تهران

(مطالعه موردی: منطقه دربند)

ارایه دهنده:

هومن بهمن پور

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

عضو کمیسیون ورزش و محیط زیست کمیته ملی المپیک ایران

عضو انجمن متخصصان محیط زیست ایران

تابستان ۱۳۸۷

به نام خداوند جان و خرد

اهداف طرح:

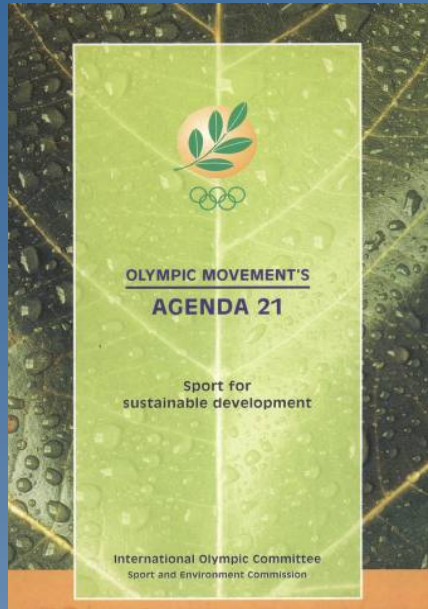
- حفاظت از کیفیت محیط طبیعی کوهستان توچال (دربند) در مجاورت شهر تهران
- گسترش امکانات و تسهیلات مورد نیاز افراد بازدید کننده با توجه به توان منطقه
- ایجاد ارتباط و نزدیکی سازمان یافته انسان با طبیعت کوهستان
- توزیع مناسب خدمات در رابطه با ورزشهای گوناگون (کوهنوردی و صخره‌نوردی)
- ایجاد مراکز تفریحی به منظور گذرانیدن اوقات فراغت
- جلوگیری از اثرات منفی توسعه شهری بر محیط طبیعی

ضرورت و اهمیت موضوع

الف) الزامات قانونی:

۱۹۹۲: دستور کار ۲۱ اجلاس سران - تاکید بر حفاظت از محیط زیست کوهستان (Agenda 21)

۱۹۹۲: دستور کار کوهستان (Mountain Agenda)

۱۹۹۹: دستور کار ۲۱ جنبش المپیک - تاکید بر توسعه ورزش پایدار (Olympic Movements Agenda)

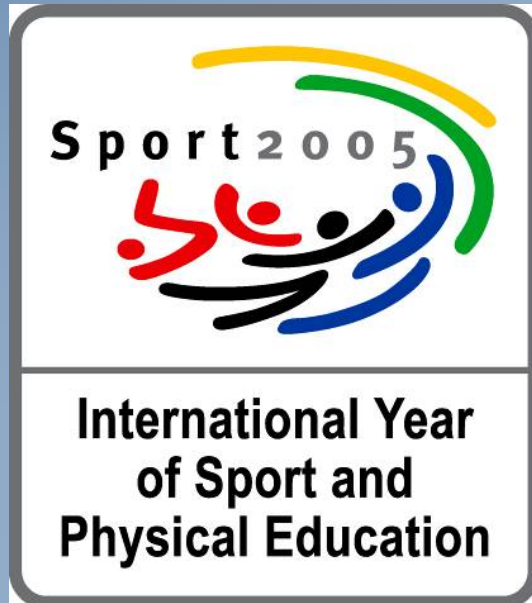

(ب) توجیہات جهانی:

↙ انتخاب سال ۲۰۰۲ میلادی به عنوان سال بین المللی کوهستان (IYM)

↙ انتخاب سال ۲۰۰۵ میلادی به عنوان سال بین المللی ورزش (IYS) از سوی سازمان ملل متحد

↙ تاسیس کمیسیون ورزش و محیط زیست
کمیته بین المللی المپیک (IOC)

ج) شرایط ویژه شهر تهران:

◀ کمبود سرانه فضاهای باز و سبز شهری

◀ کمبود سرانه فضاهای ورزشی

◀ آلودگیهای زیست محیطی

روش و ابزار تحقیق

نوع تحقیق:

کاربردی - توصیفی

روش شناسی:

الف) مطالعات کتابخانه‌ای

ب) مطالعات میدانی (نمونه برداری، مشاهده، مصاحبه، تکمیل پرسشنامه)

* پرسشنامه‌ها براساس مدل کلاوسون (۱۹۶۹) و خاکی (۱۳۸۴)

* تعداد نمونه برداری براساس روش آرمسترانگ (۲۰۰۲)

* تعداد پرسشنامه براساس روش حافظ‌نیا (۱۳۷۹)

ابزار تحقیق:

فیش تحقیق، پرسشنامه (۳ نوع)، دوربین، GPS، صوت‌سنج، pH سنج،

دستگاه سنجش CO، NOx، دستگاه سنجش PM10

نرم افزارهای GIS، SPSS، Word، Excel، Photoshop

تیم کاری:

☆ هومن بهمن پور (دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت محیط زیست)

☆ آرش یوسفی (دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت محیط زیست)

☆ بهرنگ سلاجقه (دانشجوی کارشناسی ارشد علوم محیط زیست)

☆ مهدیس صادقی (دانشجوی کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی)

بحث و نتیجه گیری

ویژگی‌های طبیعی منطقه

توضیحات	پارامتر
۸٪ به بالا - در تمامی جهات	شیب زمین
درخت و درختچه بومی و انسان کاشت	پوشش گیاهی
به حد کافی - ناشی از بارندگی و ذوب یخچالهای بالادست	منابع آب
مطلوب - متنوع	چشم انداز
چهار فصل - تنوع پدیده‌های جوی	شرایط اقلیمی

ویژگی‌های ساختاری

توضیحات	پارامتر	امکانات رفاهی و تفریحی
۲ مسیر جداگانه (شیرپلا - توچال) و (اوسون - ایستگاه ۵)	مسیر کوهنوردی	
تاسیس در سال ۱۳۴۵	تله‌سیژ	
در ارتفاع ۲۲۰۸ متری از سطح دریا - تاسیس ۱۳۵۷	هتل اوسون	
پناهگاه شیرپلا و جان پناه امیری	پناهگاه و جان پناه	
۸۲ عدد (دارای مجوز)	کافه و رستوران	
۱۵۰ خانوار در روستای پس قلعه	منازل مسکونی	

ویژگیهای ساختاری منطقه

توضیحات	پارامتر	امکانات رفاهی و تفریحی
۳ خط اصلی تله کابین و ۴ خط تله سیژ و تله اسکی. طولانی ترین خط تله کابین بهم پیوسته با مجموع طول ۷۵۰۰ متر	تله کابین توچال	
مرتفع ترین هتل دنیا واقع در ارتفاع ۳۵۴۵ متری از سطح دریا با مساحت ۲۴۳۰ متر مربع	هتل توچال	
به تعداد ۱۵ باب (رستوران، کافی شاب و غرفه عرضه مواد غذایی)	رستورانها	
دو پارکینگ عمومی و اختصاصی واقع در ابتدا و انتهای مسیر پیاده روی	پارکینگ	
واقع در ابتدای مجموعه	تاکسی سرویس	
واقع در ایستگاه اول	کلوپ تفریحی	

نقاط ضعف و تهدیدها

↙ آلودگی های زیست محیطی در سطح منطقه

- آلودگی هوا

- آلودگی آب

- آلودگی صوتی

- آلودگی مواد زائد جامد (زباله)

- آلودگی بصری

↙ فرسایش خاک

↙ تخریب پوشش گیاهی

↙ وندالیسم زیست محیطی

↙ عدم استقرار سیستم مدیریت زیست محیطی (EMS)

نقاط ضعف و تهدیدها (ادامه)

- ❖ عدم تعیین ظرفیت برد زیستی در منطقه
- ❖ عدم اطلاع رسانی و آگاهسازی زیست محیطی در منطقه
- ❖ رهاسازی فضولات حیوانی در مسیرها و سطح منطقه

کاربرد پوشش گیاهی نامناسب و ناسازگار با شرایط آب و هوایی منطقه

استقرار سیستم مدیریت زیست محیطی

جایگزینی سیستم حمل و نقل پاک در طول مسیر پیاده روی

نتایج نمونه برداری‌های صورت گرفته در منطقه دربند

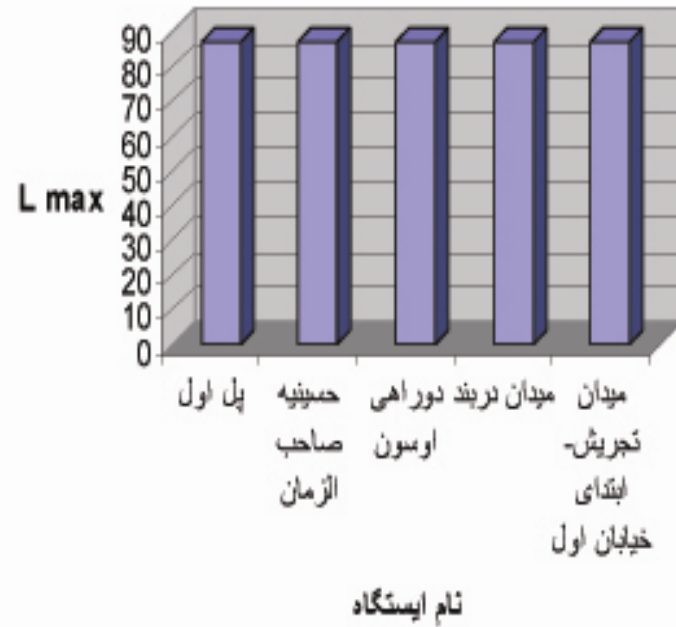
L max	L min	Leq	SPL	Pm10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)			زمان سنجش	ارتفاع ایستگاه	نام ایستگاه	شماره ایستگاه
				Max	Min	Ave				
۸۷/۴	۳۷/۴	۶۷/۳	۶۹/۲	+/-۰۰۴	+/-۰۳۹	+/-۰۴۱	۶/۲۵		پل اول	۱
۸۷/۴	۳۷/۴	۶۶/۷	۵۷/۵	+/-۰۴۰	+/-۰۳۰	+/-۰۳۵	۷/۰۵		حسینیه صاحب‌الزمان	۲
۸۷/۴	۳۷/۴	۶۶/۲	۵۵/۷	+/-۰۴۰	+/-۰۳۱	+/-۰۳۶	۷/۴۰	۲۰۳۹ متر	دوراهی اوسون	۳
۸۷/۴	۳۷/۴	۶۶/۲	۵۴/۷	+/-۰۳۷	+/-۰۳۷	+/-۰۳۷	۹/۰۰	۱۸۰۰ متر	میدان دربند	۴
۸۷/۴	۳۷/۴	۶۷	۷۳/۴	+/-۰۵۰	+/-۰۴۲	+/-۰۴۶	۹/۳۰		میدان تجریش ابتدای خیابان دربند	۵

آلودگی صوتی به ویژه در ایام تعطیل و آخر هفته

نمودار L max در ایستگاههای دربند

رها سازی زباله ها و فقدان سیستم مدیریت زباله

آلودگی آب در سطح منطقه

وندالیسم زیست محیطی در سطح منطقه

آلودگی بصری در سطح منطقه

کمیسیون ورزش و تفریح
SPORT AND
THE RECREATION COMMISSION

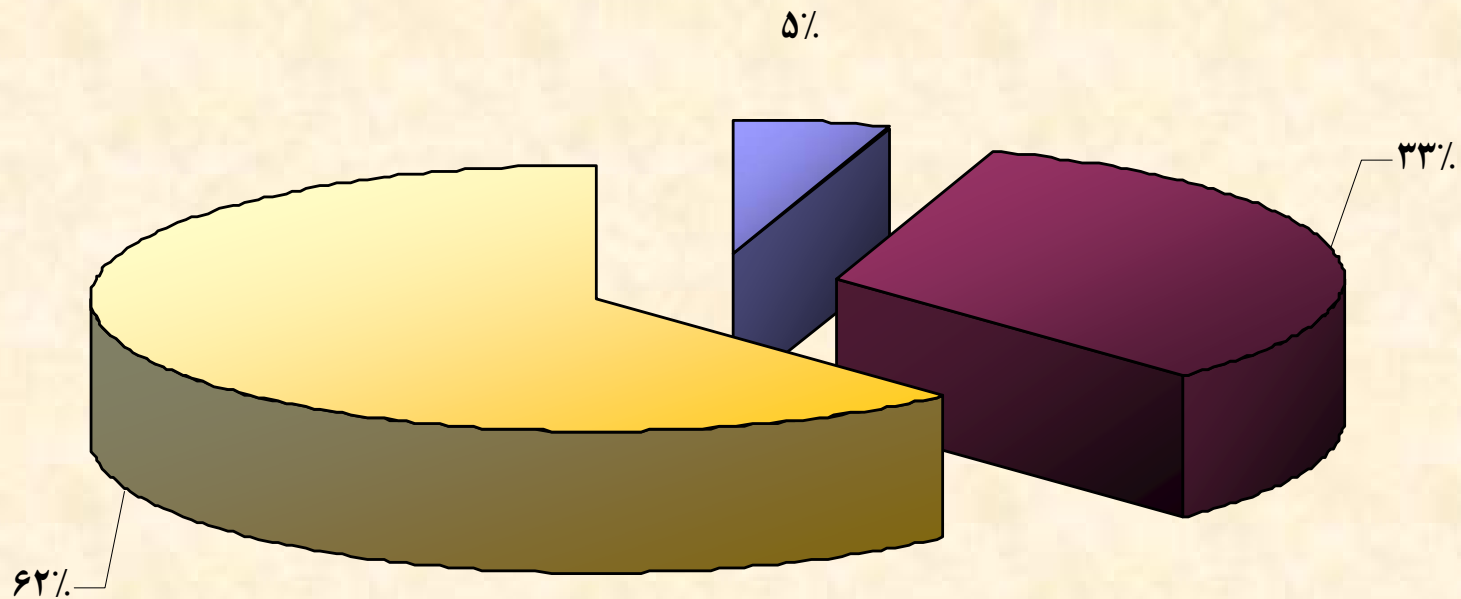

نتایج نظرسنجی و نیازسنجی زیست محیطی

از دیدگاه ذی نفعان

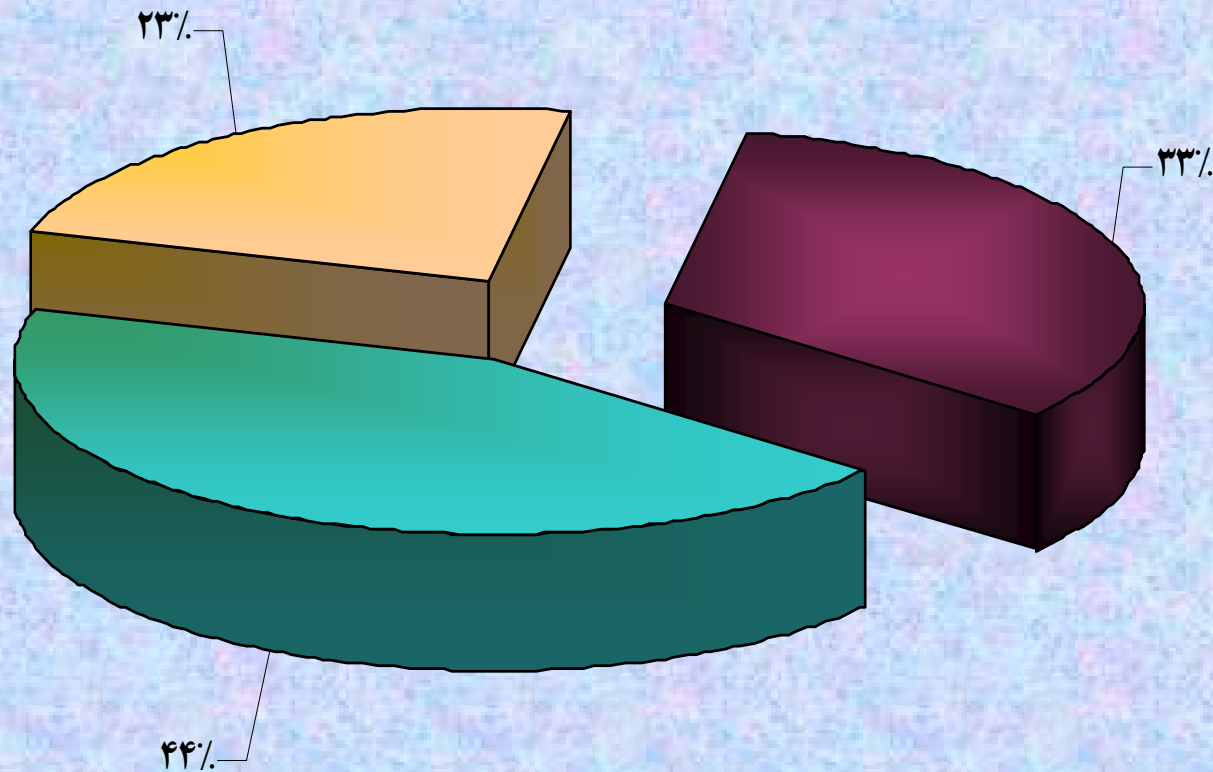
میزان آگاهی زیست محیطی ارائه‌دهندگان خدمات در منطقه دربند

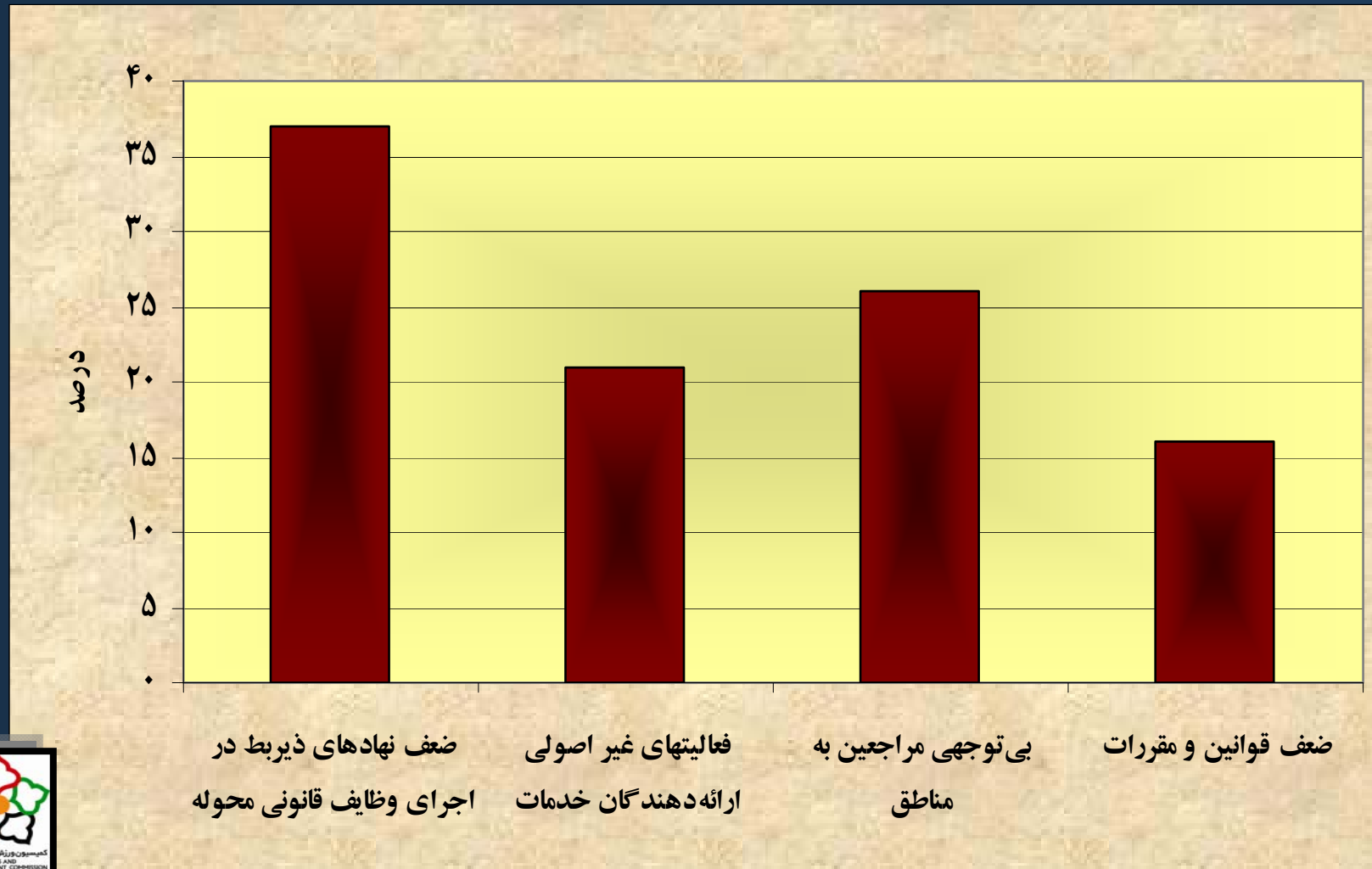
خوب متوسط ضعیف

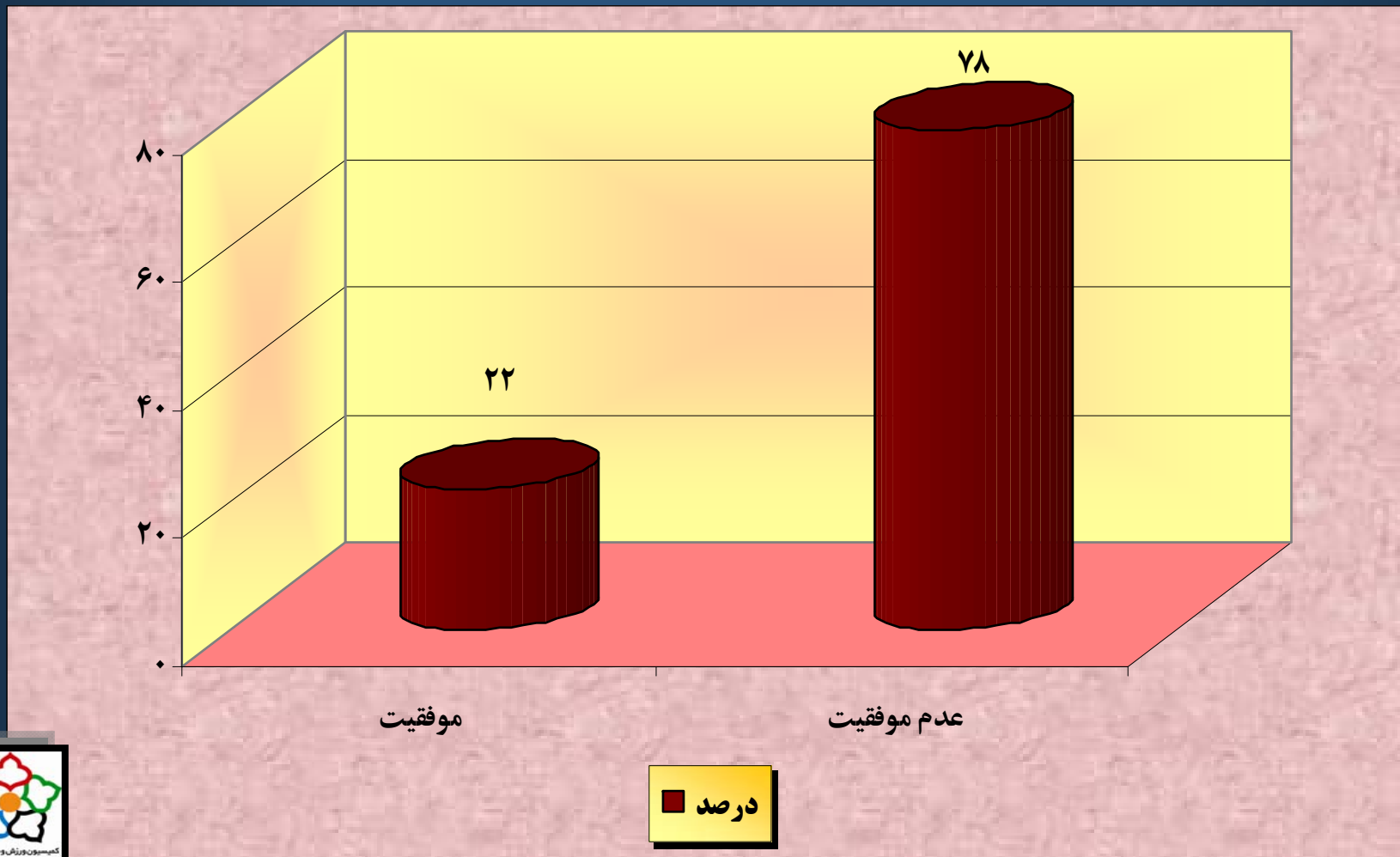
میزان آگاهی زیست محیطی متولیان و مسئولان

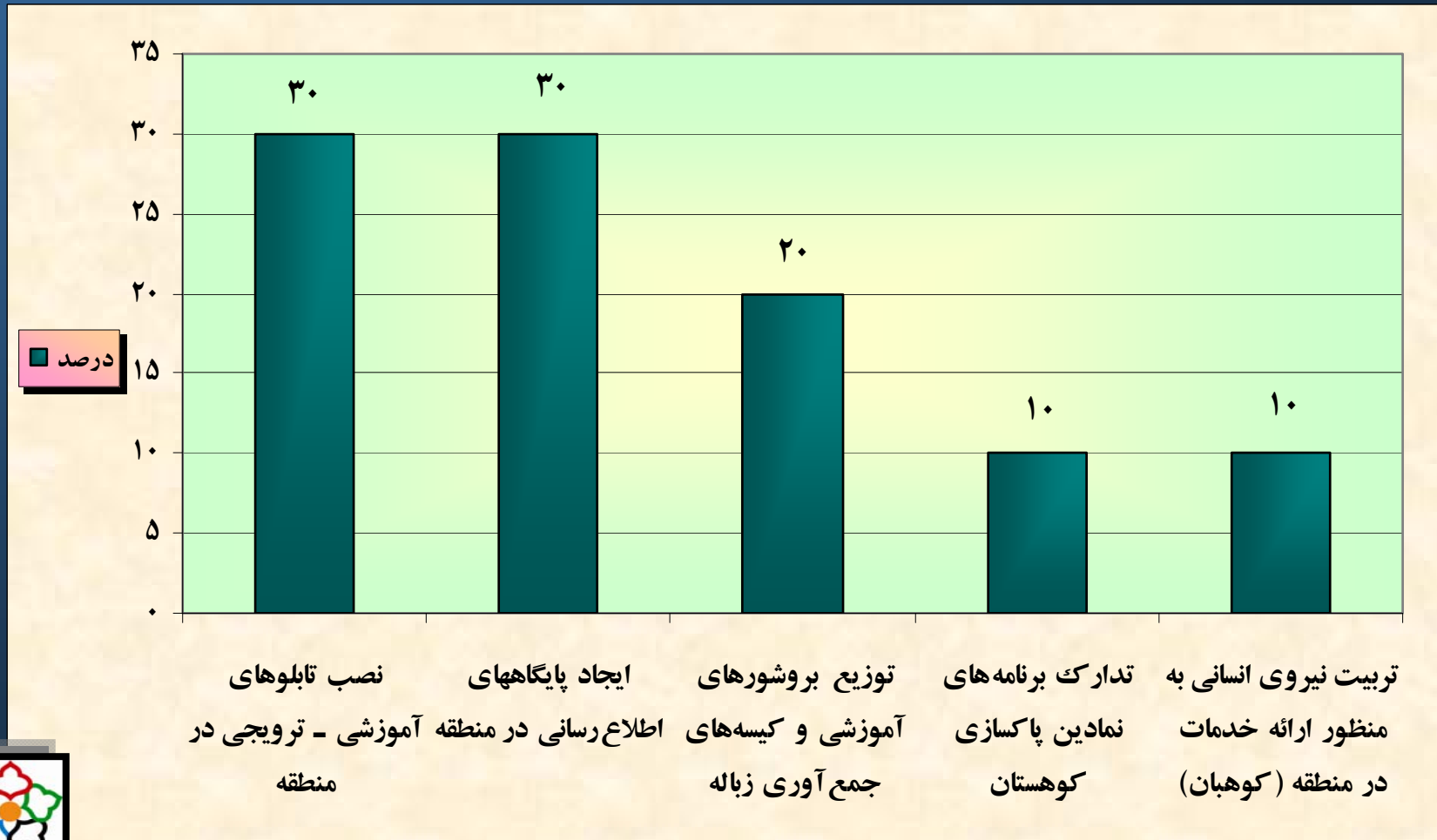
عوامل اصلی بروز معضلات زیست محیطی در مناطق مورد مطالعه (از دیدگاه متولیان و مسئولان)

میزان موفقیت و کارآمدی سازمانهای غیر دولتی در امور زیست محیطی مناطق (از دیدگاه متولیان و مسئولان)

مناسب‌ترین روش به منظور اطلاع‌رسانی مطلوب در مناطق مورد مطالعه

نصب تابلوهای
منطقه

ایجاد پایگاههای
اطلاع‌رسانی در منطقه آموزشی - ترویجی در

توزیع بروشورهای
آموزشی و کیسه‌های
جمع آوری زباله

تدارک برنامه‌های
نمادین پاکسازی
کوهستان

تربیت نیروی انسانی به
منظور ارائه خدمات
در منطقه (کوهبان)

کمیسیون ورزش و محیط زیست
SPORTS AND
THE ENVIRONMENT COMMISSION

مناسب‌ترین و کار آترین روش به منظور اطلاع‌رسانی زیست‌محیطی در مناطق (از دیدگاه مراجعین)

با سپاس از توجه شما

Be a **Champion**
for the **Environment**

I.O.C.
SPORT & ENVIRONMENT
COMMISSION

Persian Version
Reproduced by N.O.C.I.R.Iran
Translated by Soroor Farhani

